

Verksamhet

Hammarland kommuns socialförvaltning
Klockarvägen 3
Hammarland

Beslut

ÅMHM uppmanar Hammarlands kommun att uppdatera riktlinjer från år 2008 för boendekostnader för att fastställa utkomststöd i syfte att säkerställa att angivna maximala kostnader motsvarar skäliga boendeutgifter i kommunen år 2018.

I övrigt har ÅMHM inte funnit direkta brister i Hammarland kommuns förfarande gällande handläggning av utkomststöd under år 2016.

Motivering

Enligt 7 b § 1 mom. 1 punkten utkomststödslagen utgör boendeutgifter övriga grundutgifter vid fastställande av utkomststöd. Enligt detaljmotiveringen till ifrågasvarande lagrum (RP 358/2014) kan vid bedömningen av boendeutgifternas behövliga storlek beaktas bostadens storlek och kvalitet i förhållande till familjens storlek och behov samt en kostnadsnivå som motsvarar en skälig boendenivå på orten. Skäliga boendeutgifter beaktas i allmänhet enligt deras faktiska belopp.

ÅMHM har begärt Hammarlands kommun redogöra för varför kommunen i några fall vid beviljande av utkomststöd, har beaktat en lägre hyresnivå, än den hyresnivån som anges i ansökan om utkomststöd. Hammarland kommuns svar till ÅMHM är att boendekostnader har beaktats enligt socialnämndens beslut av den 03.12.2008 (226 §) angående riktlinjer för beaktande av skäliga boendekostnader.

ÅMHM konstaterar Hammarlands kommun har skickat ÅMHM kommunens riktlinjer för att fastställa skäliga boendekostnader för utbetalning av utkomststöd. Som ÅMHM konstaterar i föregående stycke är riktlinjerna fastslagna för snart tio år sedan, den 03.12.2018. ÅMHM anser att om personer som ansöker om utkomststöd i Hammarlands kommun inte kan hitta hyresbostäder i kommunen till nivåer som motsvarar de maximala kostnader för boende som anges i riktlinjerna, måste riktlinjerna anpassas till en kostnadsnivå som motsvarar skäliga boendeutgifter i kommunen år 2018. För att undvika detta uppmanar ÅMHM Hammarlands kommun att uppdatera riktlinjer från år 2008 för boendekostnader

för utkomststöd i syfte att säkerställa att angivna maximala kostnader motsvarar skäliga boendeutgifter i kommunen år 2018.

Enligt 15 § 2 mom. utkomststödslagen beaktas som huvudregel, utgifterna, inkomsterna och tillgångarna för den tidsperiod för vilken utkomststödet fastställs.

ÅMHHM har begärt Hammarlands kommun redogöra för varför kommunen genomgående förefaller ha hänfört inkomster till en annan månad än den månad som beslutet om utkomststöd gäller. Enligt Hammarlands kommun är det allmän praxis att beakta inkomster från den föregående månaden vid beräkningen av utkomststöd, tex beaktades inkomster från december 2015 vid beräkning av utkomststöd för januari år 2016. Enligt Hammarlands kommun är orsaken till förfarandet att få beräkningen av utkomststöd att fungera eftersom de flesta söker om utkomststöd i början av månaden.

ÅMHHM konstaterar att varken tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) eller Riksdagens justitieombudsmans kansli kan ge entydiga svar på frågan huruvida ett sådant förfarande som tillämpas vid Hammarlands kommun vid fastställande av utkomststöd är förenligt med 15 § 2 mom. utkomststödslagen eller inte. Praxis på nationell nivå visar också att situationen är oklar. ÅMHHM noterar t.ex. ur ifrågavarande myndigheters svar att Folkpensionsanstalten (FPA) vid fastställande av grundläggande utkomststöd bedömer att om inkomsten är tillgänglig före den sista arbetsdagen ifrågavarande månad, beaktas inkomsten som inkomst för ifrågavarande månad. ÅMHHM noterar emellertid också att det förefaller som om kommunerna, när de på riksnivå handhade motsvarande uppgift till och med 31.12. 2016, ofta bedömde inkomst från föregående månad för att fastställa utkomststöd för nästa månad.

ÅMHHM bedömer därför att frågan närmast handlar om hur Hammarlands kommun har använt sin prövningsrätt för att fastställa utkomststöd och att tillsynsmyndigheten därför saknar behörighet att närmare granska förfarandet.

Bakgrund

ÅMHM initierade 14.06.2017 ett tillsynsärende mot Hammarlands kommun med anledning av att Hammarlands kommun under år 2016 var överrepresenterad hos Ålands klientombudsman vad beträffar utkomststödsärenden. ÅMHM begärde inledningsvis Hammarlands kommun närmare redogöra för hur kommunen handlägger utkomststödsärenden enligt utkomststödslagen¹ och vilken kalkyl kommunen tillämpar för att fastställa utkomststöd. Hammarlands kommun inkom den 22.08.2017 med en redogörelse i ärendet till ÅMHM. Hammarlands kommun har på ÅMHM:s begäran inkommit med kompletterande uppgifter den 06.09.2017, 24.10.2017 och 08.12.2017. Som en del av de kompletterande uppgifterna har Hammarlands kommun tillställt ÅMHM samtliga handlingar i åtta beslut som ÅMHM slumpvis valt bland Hammarland kommuns samtliga beslut (49 beslut) i utkomststödsärenden under år 2016.

ÅMHM har i ärendehandläggningen haft kontakt med Ålands landskapsregering den 24.10.2017, Valvira den 17.01.2018 och Riksdagens justitieombudsmans kansli den 01.02.2018.

Besvär

I enlighet med 6 § 1 mom. förvaltningsprocesslagen (FFS/1996) kan inte ändring i detta beslut sökas genom besvär.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Stig Abrahamsson
Myndighetschef
Beslutande

Mikael Granholm
Social- och hälsovårdsinspektör
Föredragande

¹ Lagen om utkomststöd (FFS 1997/1412) antagen på Åland med stöd av Landskapslag (1998:66) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd.